

Елізабет Кляйн

Ліс

Прогулянка з лісником

Ліс.

Прогулянка з лісником

Elisabeth Klein

Der Wald

Ein Lesebuch von Pflanzen und Tieren

Urachhaus

1992

Елізабет Кляйн

Ліс

Прогулянка з лісником

Книжка для читання про рослини та тварин

Переклад з німецької Поліни Вікторової, Євгенії Куценко
Художній переклад віршованих текстів Оксани Фіци

Київ
НАЦРА
2023

УДК 087.5:582.3/99
К47

Малюнки: Олександра Жданова
Дизайн та обкладинка: Тетяна Баштова

Кляйн Е.

К47 Ліс. Прогулянка з лісником. / Пер. з нім. Поліни Вікторової, Євгенії Куценко –
К. : НАІРІ, 2023. – 104 с., іл.

ISBN 978-617-7314-93-5

ISBN 978-617-8192-87-7 (електронне видання)

Якими є характерні риси ялинового, соснового та букового лісу? Заплавного лісу та луку? Які біотопи розвиваються в буковому чи ялиновому лісі? Які вади монокультур у лісівництві, а які переваги змішаних лісів?

У доступній для дітей формі ця книжка розповідає про природні закони й життєві взаємозв'язки в лісі.

В історіях, легендах, діалогах та віршах Елізабет Кляйн розповідає про звички борсуків, зайців, оленів, лісових птахів, жуків-оленів і лісових мурах. Лісник розкаже дітям про рослини, ягідні кущі та гриби.

Ця книжка допоможе дітям від семи до одинадцяти років глибше зрозуміти красу й розмаїття лісового світу, а також більше дізнатися про тварин і рослини, що в ньому мешкають. Вони знайдуть тут захопливі історії та пригоди, а також цікаві факти про життя лісу.

УДК 087.5:582.3/99

ISBN 978-387-8389-32-3
ISBN 978-617-7314-93-5

© Urachhaus, Stuttgart, 1992
© Видавництво «НАІРІ», Київ, 2023

Зміст

Передмова.....	6	Прогулянка листяним лісом.....	47
Ліс приймає людей.....	9	Дорога смерековим та сосновим лісом.....	53
Ліс і таємниця деревини.....	3	Лісова суниця.....	57
Людина та первісний ліс.....	15	Беладона.....	59
Листяний та хвойний ліси – сини первісного лісу	16	Ліщина.....	61
Дерева лісу.....	18	Лісові мурахи.....	63
Доглядач лісу.....	21	Вересове пустище та ліс.....	67
Ліс та буревій.....	23	Нюрнберзький медовий пряник.....	70
Олені та сарни.....	24	Гриби.....	72
Зустріч на узліссі.....	26	Зима в лісі.....	74
Лисиця.....	28	Ліс продається через людські злидні.....	76
Жук-олень.....	30	Види деревини.....	80
Білка.....	31	Хитромудрий лицар.....	82
Вітер та пісня лісу.....	32	Знищення лісу через людську пожадливість.....	83
Вільшанка.....	33	Ліс звертається до людей.....	84
Птахи лісу.....	34	Возз'єднання хвойного та листяного лісів.....	85
Розмова.....	36	Розмова між братами-лісами та Землею.....	87
Пригоди равлика.....	38	Легенда: Що оповідає кедр.....	90
Найменша сарна.....	40	П'єса про Каспара як епілог: Як Каспар ходив по різдвяну ялинку.....	94
Зайці.....	41		
Розмова молодого смерічки та старого дуба.....	43		
Розділення листяного та хвойного лісів.....	44		
Хвойний ліс.....	45		
Листяний ліс.....	46		

Передмова

Існує багато книжок про ліс для підлітків. Але дуже бракує подібної книги для дітей середнього віку – від семи до одинадцяти років. Цю прогалину хотіла б заповнити Елізабет Кляйн. Своє натхнення авторка черпає з кількох джерел.

Вона турбується про природничонаукові засади лісу. Які характерні риси смерекового, соснового та букового лісів? Заплавного лісу та вересового пустища? Який біоценоз притаманний буковому або ж смерековому лісу? Якої шкоди завдають монокультури смерек чи сосон у лісництві? У чому користь мішаного лісу, ідею якого останнім часом підтримують лісові господарства? Саме про це йдеться в живих історіях та пригодах, описаних у цій книжці. Ми познайомимося з життям борсука, зайця, сарни та оленя, вільшанки, жука-оленя і лісового мурахи та інших створінь. Має значення також й історія лісу. Авторка часто консультується з фахівцями у галузі біології.

Викладати природничонаукові факти так, як зазвичай це роблять в підручниках з біології в початковій школі, не складно. Ця ж авторка бере за основу духовне підґрунтя лісу, до чого її надихнули природничонаукові доповнення Рудольфа Штайнера. Тому вона береться оповідати свою історію лісу, починаючи від садів та дерев, які ще не стали такими, що їх можна сприймати за допомогою чуттів. Наші сучасні лісові дерева стали земними або, за словами Гете, «видимими образами пра-рослини». Сучасний ліс, у зв'язку з розвитком цивілізації, що сприяло також і розвитку пожадливості та користолюбства, змушений був зазнати серйозних змін. Тому нині потрібно, виходячи з розуміння лісу, охороняти й доглядати його згідно основних природничих принципів. Наприкінці книги у вигляді легенди вказується на прийдешність та завдання лісу – через образ кедру, з деревини якого було зроблено хрест на Голгофі. Світ, а з ним також і ліс, було створено рукою Творця. Духовні сутності, гноми та сільфи, діють в рослинному світі. Протилежні сили – світло та гравітація – надають форми росту дерев, аж до листя та деревини. Зрештою, прихована в деревині сонячна енергія спалахує вогнем в культурній діяльності людини.

Елізабет Кляйн послуговується також принципами вальдорфської педагогіки. Для дітей означеного віку є легко запам'ятовуваними старовинні сказання та легенди, що пройшли крізь віки, які доповнюються власними історіями. Хоча у своїх опо-

віданнях вона ненав'язливо передає численні знання про ліс, її особливі прагнення звернені до інших сфер. Вона хоче пробудити любов до лісу, показати його красу. При цьому її оповіді просякнуті великою образністю та художньою виразністю. Майже завжди вона використовує бесіду як методичну допомогу, що безумовно можна назвати найкращою формою для розпізнавання таємниць лісу. Розмовляють люди одне з одним, як-от коли лісник оповідає щось своїм дітям, розмови проводять рослини і тварини, наприклад, олень та корова, равлик та птах, дуб та молода смерічка.

Тому ця книга про ліс особливо придасться для пробудження нового погляду на ліс у підростаючого покоління.

Доктор Рудольф Рісманн

Ліс приймає людей

– Тату, розкажи нам про ліс та дерева, про тварин та людей, і як вони з'явилися, – попросили діти свого батька лісника.

– Я із задоволенням зроблю це, – відповів батько, – та це поважна оповідь.

На початку, після того, як Творець створив людей, вони жили в прекрасному саду разом з усіма небесними створіннями. Тварини, рослини, мінерали, місяць, сонце і зірки були вірними друзями перших людей, яких звали Адам та Єва. Вони живились дивовижними плодами цього саду.

Серед багатьох прекрасних дерев, що зростали в цьому саду, було єдине, з якого людям не дозволялось їсти плодів. У них було достатньо всього іншого, і тривалий час люди слухняно дотримувались суворої заборони. Але, на жаль, вхід до райського саду не був закритий і для диявола, а той завжди чинив наперекір Богу Отцю. І він прагнув виманити людей із саду, де в нього не було достатньо влади над ними. І ось йому вдалось вмовити Єву скуштувати заборонений плід. А заради неї також і Адам спробував його.

– Але ж це так погано, що Адам дослухався до Єви і теж їв заборонені плоди. Я б так ніколи не зробив, – перебив батька син.

– Але так мало бути, – мовила донька, – адже інакше вони б посварилися!

– Оскільки Адам та Єва порушили заборону, їх вигнали з прекрасного небесного саду, а з ними все, що було створено для оточення людей: і ліс, і дерева, і зорі, і все решту.

– Але хіба Творець не любив Адама та Єву, що ось так взяв і вигнав їх з цього саду? – спитала дівчинка.

– Навпаки, Він їх любив, – відповів батько. – У кожному мить Бог Отець знає більше, ніж можемо знати ми, люди. Він знав, що люди, завдяки тому, що їх було вигнано на землю, де вони змушені існувати в тяжкій праці, могли стати більш вмілими та багатими, ніж це було б в радості та благословенні райського саду. Він знав, що саме завдяки цьому пізніше вони знов повернуться до Небесної Батьківщини набагато більш вправними та кращими, ніж вони були до цього. Але земний шлях був тяжкий і болісний. Разом з Адамом та Євою на землю було переміщено всіх істот, з якими вони жили разом у райському саду: рослини, тварини, мінерали, воду. Тепер вони

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.